

Biblioteca, L. de

Admissionario

anno
LX^a 1561 -

completo
L. de

Res

2966

Micropitrueda

uu

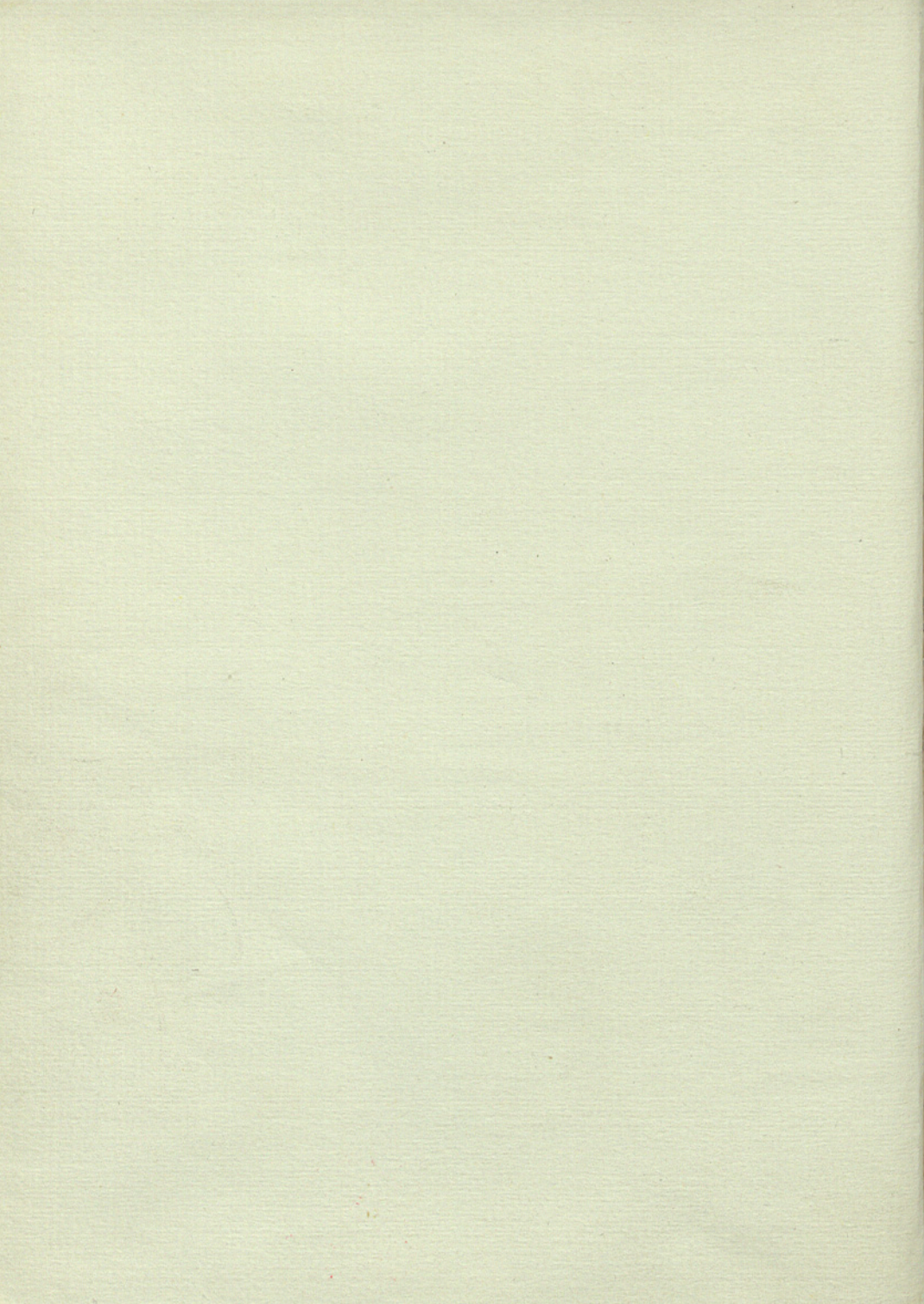
2/3/94

Pari Louisa

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
130 St. George Street
Toronto, Ontario M5S 1A5
Canada

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
130 St. George Street
Toronto, Ontario M5S 1A5
Canada

DE MAGNO ATQVE VNIVERSALI
CATACLYSMO, ICHTYOTYRANNIDE QVE
LIBER, IN LVSTANORVM REGVM

Gratiam & commendationem,

*a Cadabale Grauió Calydonio
in lucem editus.*

*Subijt sancte inquisitionis, atq. ordinariæ authoritatis
examē. Et nihil habet, quod pium lectorem offendat.*

*Excudebat Franciscus Correa, typographus
Serenissimi Cardinalis
Henrici.*

Vlyssippone. anno. 1565.

Res
2966

Ex Geneſeos Cap. 6.7.8.9

¶ Argumentum.

Cædibus, impietate, malitiâq; hominum mundi Fabricator iratus: mortale genus immiſſo per totum orbem diluio perdere conſtituit. Cum vxore, Tythea, ac nuribus Pãdora, Noela, Noega, filijsq; Sem, Cham, Iaphet (receptis terreſtribus atq; volatilibus animantibus) fabricatam ingreditur Arcam magnus Patriarcha Noam. Quem cum prole pro pietate ab immanibus monſtris, mariniſq; belluis eripuit Deus. In piſces odium apperitur Ventorũ, & maris impulſu per fluctus circumfertur Arca, quouſq; in altiſſimis Armenia montibus acquieuit. Iuſſu Dei prodiens ſtatim ſacra, holocauſtaq; ad incenſas aras facit grandæuus ſenex, Iriq; pro ſœdere inter Deum et homines poſita ſudore ac labore per terrã tenuem queritat victum, repertam plantat vitem, expreſſoq; vino inebriatur. Cham, ingratiã et amorẽ Iaphet atq; Sem receptis, deteſtatur Opus magnus Cataclyſmus inſcribitur. Sereniſſimo ac religioſiſſimo principi Henrico Cardinali, clariſſimi Sebaſtiani Luſitaniae, & Algarbiorũ regis imperium admirabili prudentia, nec non ſapientia moderanti, dicatur.

2 SERENISSIMO ATQVE PRÆCEL
LENTISS. PRINCIPI HENRICO CARDINALI
Emanuelis inuictiſſ. Luſitaniae, & algarbiorum Regis, Indici,
Perſici, Africi, & Ethiopici, dominiq; Guineæ filio, catholice ſi
dei vigilantiffimo propugnatori, Cadabal Grauius.

S.D.

V Magerè Viennæ serenissime Princeps á non nullis, qui tunc temporis meã (si qua est) doctrinam sectabantur, te audiente , atq; laudante comœdiam agi, vt tuæ sublimitati quoquo modo placerem, non alienum á mea sterili professione duxi, habita prius á me oratione in qua pro mea mediocritate inuictissimi patris tui egregia gesta, immortales laudes, insignes victorias necnon gloriosos triũphos cõmemorabam . Vnumq; præcipue in gloriam tanti Regis epigramma me dixisse recordor, quod ne forte desideretur adscribam.

MAGNVS Alexander tumidus clarusq; trophæis,
 Vrribus & populis captis toto orbe subactõ,
 militibus fessis bello, longoq; labore,
 Venerat ad rapidum, sic, quem vocat incola Gangem,
 Et genibus flexis suplex in margine ripæ
 Constitit, & tales oculos ad sydera tollens
 Protulit ore preces, gnato da Iuppiter Hammon,
 Terminus vt fiat spumoso vortice Physon,
 Qui mihi nunc obstat, venturis regibus, alto
 Cui patet arridens solio respondit, & inquit.
 Non dabitur cuiquam transire fluenta quousque
 Optimus Emanuel regum fortissimus olim,
 Dulce decus patriæ, Hesperio regnabit in in orbe.
 Qui longe à tergo victor tua signa relinquet.
 Seruiet huic Pontus, simul & Gangetica tellus,
 Quicquid Sol oriens, mediufq; cadensque, tuetur,
 Dum celeri vehitur circum vertigine mundi.
 Hactenus, intremuit lucus, crinita reluxit
 Stella caput iuxta magni, re quieuit & vnda.

Atq; alia, in quibus nostrum ingenium, quod duri & inopinati
 fregere labores, probasti, meq; indignum muneribus affecisti. Et
 nisi mortifera & improuisa pestis, corrupto cæli tractu, illo tem
 pore turbaret omnia, me tecum tulisses & domi habuisses. Sed

*inimica me precipitem (vt ita loquar) traherent fata. Sic enim
prostravit, sic afflixit fors miserum acerba, vt secundio rem For
tunam nisi tu dederis qui nostrum seculum ornas, decoras, &
illustras (cuius preclarissimas regalis animi dotes, atq; memoran
da facinora tam non possum predicare, non admirari, non extol
lere quam tu non augere) post hac vix sperare ausim. Nunc ve
ro acta meliore vite parte, senio confectus, & cito moriturus ad
te serenissime Princeps dulci patria, atq; natali solo relicto, tan
quam ad ancoram sacram & tutissimum Asylum, tua singulari
solitaq; beneficentia, & benignitate fretus confugio. Cumque
nihil prater defatigatam laboribus animam, & consumptum eta
te corpus habeam, postquam pro meo captu Christianissimi, atq;
prestantissimi Regis tui charissimi fratris lamentabilem disce
sum defleui, & celeberrime necnon prudentissime Regine Ca
tharinee incredibilem, & incomparabilem dolorem (quantum
mee potuere vires) significavi, magnum & vniuersalem Cata
clysmum & hominum in pisces antiquum & manifestum odiu
opus nouum, & a nullo, quod ego legerim, animaduersum aut
scriptum, paucis contexui versibus Quos venerabili nomini tuo
tenuis homo fortunae, & nullius propemodum consilij, audacius
quam decuit, dicere constitui. Vigiliis igitur deuotissimi clientis,
licet regni gubernatione, & assiduo negociorum pondere distri
ctus, & occupatus existas ne despice, qui nihil nisi gratia dare
soles. Meq; in tuorum suscipias clietelam suppliciter oro, vt iuxta
ripas Tagi, te meo Zephyro flante, tuas atq; tuorum amplissi
mas laudes Cygnus ego tuus quoad vixero, canam. Hoc te etiam
pro tua egregia humanitate, & in signi clementia oro (nisi im*

3
probum est) vt si qua de me apud celeberrimam Reginam Catharinā oriatur mentio, (orituram enim scio, si velis,) me illi deditissimum, & Lusitanorum regum gloriae, & aeternitatis studiosissimum amantissimumq; esse ostendas. Quantum enim apud illam tua regia sit autoritas valitura, cōpertū habeo & intelligo. Quod si me apud clarissimam, benignissimamq; Reginā commendes, ad feliciorē fortunam rediturum, & rerum meliorem statum me habiturum non ignoro. Vale. Compostellae. Sexto Calendas Decemb. Anno, 1565.

Morituri cygni dulciter canunt flante Zephyro, sin minus expirant tacti, qua ratione cygnus pro poeta, Zephyrus pro fauore methaphoricos

20 AD SERENISSIMUM, PRÆCEL
lentissimumq; Principem Henricum Cardinalem, Emanuelis inuictissimi Portugalliae, & Algarbiorum Regis, dominiq; Guineæ, Indici, Persici, Africi, Æthiopici Arabici filium. scatholicæ fidei vigilantissimum propugnatorem, Cæcæ balis Grauij Icht hyotyranis.

20
Vr genus humanū pisces, et aquatica monstra
Oderit, et quanuis morientes littore cernat
Ponti cultores nemo tristatur, amore
Prosequimur naturali gradientia terris,
Necnon & celeri volitant quæ animantia penna.
Quæ si forte iacent morbo, miseramur, & vltro
Auxilium ferimus, cumq; expirantia tabo
Cernimus, irrupit sinuosa in pectora mœror.

Euenit id contra mutis in piscibus altum
 Quos pelagus tumidis condit sub fluctibus, vnde
 Tantum odium vates domino memorate canori
 Henrico, veterum qui præfert stemmata Regum,
 Lusitanorum clarum lumenq; decusq;
 Gloria quem celebris liquidum super æthera vectum
 Tollit, & æternos merito largitur honores,
 Sancti debetur Petri cui magna Cathedra,
 Romulidæq; vocant, generosi dicite Cygni,
 Nondum causa patet longis incognita sæclis.
 Ruslicanam proles tantos non pectore motus
 Concipit, ingenium dederit Natura licebit,
 Labitur, & raro sublimia facta virorum
 Degener ostentat, mentem reprimente pauore.

Non pede fraternam pugnam, aut Marathoniam gesta
 Fraternam, inter vtrunq; fratrem. Etheoclem & Polynicem Oedipo-
 dis ac Iocastæ filios gestam, de quorum perniciofa dissensione, mortife-
 roq; prælio Statij Thebaida lege. Marathon campus in Attica regio
 ne ab heroe Marathone denominatus, vbi Milciades Atheniensium dux
 Persas Artaphrene Datic; Darij ducibus profligauit, cæsis hostium bis
 centum millibus peditum, equitumq; decem millibus. Leges Probum
 Æmilium, Hero Iotum, & Trogum Pomp. de Marathoniam pugna.

Nec commutatas aliena in corpora formas.
 Non Priami celsas arces, nec ludicra dicam.
 Terrificos strepitus, hyemes, cæliq; fragores,
 Emissumq; super terram magnum Cataclysmum,
 In pisces odium, latoq; natantia ponto
 Monstra, piuumq; seuem, exanimataq; corpora fluctu,
 Lysiadum stirpem, memorataq; prælia regis

Cataclysmus
 .i. diluuium
 a cataclyso,
 quod signifi-
 cat mergere.

*Alphonſi Henrici, quo non animoſior vllus,
 Paucis attingam, quamuis mihi ſorte nagatum
 Carmen, & annorum corpus vitiauerit ætas.*

*Non ego Pimpliades Muſas, Phœbumq; vagantem
 Corycidas iuxta lymphas, Helyconaq; ſacrum,
 Cui iuuenile caput fertur Parnaſſide vinctum
 Lauro, ſed ſupplex palmas ad ſydera tendens,
 Altitonantis opem, ſanctum & venerabile numen
 Inuoco, rimofam Grauij Pater optime cymbam
 Flatibus aduerſis inter Scyllam, atq; Charybdin
 Nauigantibus ab Epiro ad dextram Siciliae partem Scyllâ eſt rupes, ſiue
 ſaxum, aut plenus cauernis locus, qui a fluctibus percuſſus latratus vide-
 tur ædere. Ad ſiniſtram Charybdis, quæ contrariis fluctuum curſibus col-
 liſſionem facit, ruptaq; abſorbet. Veſgilius. Dextrum Scylla latus, læ-
 uum implicata Charybdis obſidet.*

*Iactatam, quacunq; furens rapit impetus illam,
 Dirige per nebulas, miſera formidine pectus
 Eripe, & obſcuras animo propelle tenebras,
 Omnia namq; potes, tibi magna potentia rerum,
 Et ſine te factum nihil eſt, dominaris vbiq;.*

*Membra metu titubant, gelidus præcordia ſanguis
 Suffocat, calamusq; cadit, digitiq; tremiſcunt,
 Lumina languescunt ſenio, pudor ipſe coerces
 Ingenuus, trepidam conturbant nubila mentem,
 Magnum ſurgit opus, noſtris ſed viribus impar.*

QVVM pater omnipotens hominum pertesus iniquos
Mores, perfidiam, furias, animosq; superbos,
Sanguineas caedes, fraudes, seuasq; rapinas,
Omnia mortifero passim & feruentia bello,
Terrigenas etiam caelum affectare Gigantes,
Quos non lingua dies, virtus nec mouerat vlla,
Armaq; terribili crepitantia sumere dextra
Cerneret, iratus totum tremefecit Olympum,
Vltra non passus lethalem serpere pestem,
Constituit nimbos nono dimittere caelo,
Humanum q; genus fluctu exanimare marino,
Admonito Noa, quo non praestantior vllus
In terris fuerat, Superorum cultor & idem
Propietate Deum semper recolebat, & agnum
Sanguine diuinas supplex respererat aras
Illa tempestate, bonusq;, piusq; benignus
Arcam construxit trabibus tabulisq; iubente
Omnipotente Deo rerum factore, peractam
Ingreditur, lachrymisq; sinus madefecit obortis.

Tunc genitor Cham, & Sem gnatos Iaphetq;, nurusq;
Pandoram primum Phrygiam, Syridemq; Noelam,
Atq; Damascenam forma praestante Noegam,
Vxoremq; suam Scythidem de more vocauit
Nomine Thyteam, natam melioribus annis,
Ex omni genere inclusis animalibus intus
Ordine, quem clare testatur pagina sacra.
Nam duo de non sat mundis animantibus, atq;

Ex mundis septem domino suadente, recondit

Ipse Mathusalamides non tardus in Arca.

Omnibus ex æquo positis, escisq; paratis

Sanguinei toto rubuerunt protinus orbe,

Humano generi signantes fata Cometæ,

Pogonias, Xiphias, ac Pithus, Acontia Discus,

Lampadias, Hippus, Ceratas Presterque coruscus.

Cometæ vocantur magna nubium incendia in aere hærentia, quæ a rerû similitudine nominantur. Pogonias quando scintillæ deorsum pro mittuntur in speciem barbæ. Acontias, cum nubes incensæ iaculi faciunt effigiem. Xiphias, quum ensis apparet similitudo. Discus, cum disci speciem habet. Pithus, cum dolij forma videtur. Ceratias, quando cornu similitudinem præ se fert. Lampadias, quum figura ignis ostenditur. Hippus quando equi similitudo est. Prester nubes incensæ. Carminis causa Acontia pro Aconias, Ceratas pro ceratias hic ponuntur.

Angelus affulsit, medioq; cacumine cæli

Constitit, atq; graues lituo prænunciat iras,

Horrendosq; sonos mundum disperdit in omnem.

Vix bene finierat, tenebris sunt omnia plena,

Sol nusquam apparet, nigrescunt cornua Luna,

Horrida caligo, metuendaq; mortis imago

Aduolat ante oculos, munitantur & omnia mortem.

Nox tenebrosa ruit, glomerato turbine perflant

Eurus, Vulturinus, Zephyrus, Boreasq; frementes,

Quatuor ventorum cardinalium nomina Grauius vno complexus est versu Quos cum regionibus vnde veniant mirè depinxit Ouidius i. Met. his versibus.

Eurus ad Auroram Nabatheaq; regna recessit,

Perfidaq; & radijs iuga subdita matutinis.

Verper & occiduo quæ littora sole tepescunt,

Proxima sunt Zephyro, Scythiam Septemq; triones

Horrifer iuuasit Boreas contraria tellus

5

Mathusalā atius

fuit Noë vnde

Mathusalamides

patronymicum.

B Nubibus

Nubibus æsidnis, pluuioq; madescit ab Austro.
Ventorum alij commuues, alij autem repentini. Communēs nuncupa-
mus, qui ex certis spirant mundi plagis. Hi in quatuor formas diducūtur
Arctōas, Austrinas, Eoas, occiduas. Arctoi tres sūnt, Quorum primus à
Parte circuli Arctici spirat, quæ prospicit occidentem, Thracias dictus.
Secundus Septentrio vel Aparctias à vertice. Tertius Aquilo, vel Boreas
à dextro latere eiusdem circuli. Eoi totidem, à solstitiali ortu Cæcias, à
verno Subfolanus, vel Apeliotes, Eurus, aut Vulturnus a brumali. Austri-
ni, Phœnicias, vel Euronotus, Ausfer vel Notus vel Libonotus. Occidui
tres quoque Libs, vel Aphricus ab occasu hyberno, ab æquinoctiali Ze-
phyrus, aut Fauonius, ab æstiuo Corus vel Argestes. Communibus ventis
possunt addi Prodromi atq; Etesia, quos etiam certis temporibus flare cō-
stat, Prodromi sūnt Aquilones, qui Caniculares præcedunt dies. Etesia
Aquilones, qui Canicule ortu ad dierum quadraginta intetcedunt
spirant. Repentinos vocamus, qui neq; ex certa plaga aliqua, neque statis
anni temporibus spirant, quiq; suo impetu validas euertunt turres, & na-
uigia frangunt. Sic appellati, quod repente orientur & repente desinant
Horum quatuor genera Procella, vel Ecnephias, quando halitus erum-
pens late dispergit nubem. vortex vel Typhon, quum arctiore erumpit
spatio & magno in circulum Voluitur impetu. Turbo quando halitus e-
rumpens nubem late dispergit, vt procella, sed minus alte, dictus a tur-
bando, quod proxima quæq; perturbet. Preterquam idem status per ae-
rem fertur ardens & accensus, ab ardendo cognominatus a Græcis.

Insonuere poli, vibrataq; fulmina terras

Percutiunt, tremuit pontus, tellusq; debiscit.

Infernae sedes, necnon Phlegetonica regna

Apparent, lucem Pluto Manesq; profundi

Mirantur, superaq; repulsus Lucifer aula

Horruit, & socie pariter timuere Phalanges,

Informesq; specus Herebi, noctemq; profundam,

Limosaq; adeunt ripas Acherontis, & umbras.

Monstrificæ trepidant formæ, Briareaq; turba,

Pallida Mors, Hydræ, Sphinges, rabidiq; Cerastræ,

Harpyiæ, Lemures, Centauri, & bellua Lernæ,
 Obscœnaq; Canes, flammisq; horrenda Chimæra
 Abstinet fremitu, & furiarum oblita suarum
 In latebras, multo qua flumina sulphure fumant,
 Serapit, & Stygia latuit stupefacta sub vluâ.
 Latratorq; triceps condit fera Cerberus ora,
 Contrahit & rictus, seseq; immisit in antrum.
 Anguibus implicitæ fugiunt & Erynnides atræ,
 Quærentes vmbra, nebulosaq; Tartara Ditis.
 Tortile Tisiphone retro turbata flagellum
 Projicit, ac torua colubri de fronte Megeræ
 Alectisq; cadunt, & centipedes Scolopendræ.
 Vector & ipse ratem, velum, contumq; relinquit
 Visa luce Charon, seseq; rejecit in amnem.

Duri rumpuntur lapides, littusq; remugit
 Rauca sonans scopuliq; gemunt, & murmurat aer,
 Præcipitatur hyemis, rapidis micat ignibus æther,
 Atq; Catarrhactæ, necnon & claustra polorum
 Panduntur, sonitumq; dedere per aera tristem,
 Terraq; fit breuiter tremula, & lutulenta vorago
 Imbribus, & magnæ mollescunt ossa parentis,
 Sternuntur messes, hominumq; bouumq; labores.

Horrea cum dolijs, corbes, frumenta, mariscas,
 Iuglandesq; nuces, milium, sorbasq; lupinos,
 Lanitium & leues baculos, mulctralia, peras,
 Pastorumque casas humiles, furcasq; tricornes.

Plaustra

2
Plaustra, lares, cellas, conuulsaque lignea tecta,
Marmora cum tumulis, Proscenia & amphitheatra,
Signaque cum titulis, & capta ex hoste trophæa,
Barbarico postes auro, spoliisque superbos,
Cypria priscorum pariterque Corinthia vasa,
Ex auro calathos, Scyphos, patinasque capaces,
Argentique simul pateras, lancesque rotundas,
Mensas, quas faber mira celauerat arte
Cedrinas nuper, Panchros, Adamantas, Enydros,
Lysimachos, Agathas, rubeoque colore Pyropos,
Gorgonias, Trichros, Sabdasque, phlegontides igne

Ardentes rutilo, stillataque Succina ligno,
Pramnia Chrysolitos, & scrinia plena Smaragdis.

Atque alias gemmas generat quas India diues,
Delitias Regum, præciosaque munera matrum

Diploidas, chlamydes, thalamos, aulea, tapetas,

Organa cum tibijs, cytharas, psalteria, chordas,

Exhædras, lectos, tripodas, hipocausta, lebetes,

Tympanaque humanas paulo terrentia mentes

Ante suo strepitu, veterum & penetralia patrum

Adspiceres, patulos circum raptata per agros.

Sedula Iunonis varios vestita colores

Nuncia ducit aquas, quarum sublata columna

Spumantes fluuios, terras diffundit in omnes.

Et celer Ecnephas pisces, nauesq; reuulsas

Sorbet in excelsum, picea caligine vibrans

Longe

Longe, nec sparsum nautas tutatur acetum.

Plinius lib. 2. cap. 48. de vibrato Ecnephia hoc modo loquitur. Defert hic secum aliquid abruptum è nube gelida conuoluens versansq; & ruinam suam illo pondere aggrauans, & locum ex loco mutans rapida vertigine præcipuaq; nauigantium pestis, non antennas modo, verum ipsa nauigia contorta frangens, tenui remedio aceti in aduenientem effusi, cui frigidissima est natura. Idem illisu ipso repercusum correpta secum in cœlum refert, sorbetq; in excelsum. Et reliqua.

Nulla mora est, mundus (mundo pereunte) vocandus

Non erat, antiquumq; chaos, terrorq; fragorq;

Cum gemitu clamor, metus, horror, & vndiq; luctus,

Singultus, lachrymæ, voces, vlulatus vbiq;

Visceribus ruptis terrarum flamina sursum

Tendunt, fit turbo reuolutus, Gargara, Pindus,

Altus Athos, Rhodope, Imolus, Parnasus, & Othrys,

Caucasus, atq; Agragas, Alpes, & nubifer Atlas,

Taurus, & ipse Cilix, Helycon, viridisq; Lyceus.

Tomanusq; micans florum rutilante colore,

Qui centum scatebris circum'rigat arua propinqua.

Apeninus, Erix, factusq; ad sacra Cytheron,

In quo Bassarides, frontem exornante corymbo,

Per nemora exercent saltantes Orgia Bacchi,

Cum repetunt choreas, vinosaq; festa frequentant,

Leneosq; bibunt latices, nectarq; Deorum,

Inter Hamadryadum cœtus, facilesq; Napeas,

Rupicolasq; Deas, quatiuntq; per ardua montis

Pampineos thyrsos, sublatusq; ad sydera clamor

Bacchantum resonat, geminatur & Euion, atque

Durum

Durumq; attollunt caput Acroceraunia cælo.
Dindimus & iuuenum palmis celebratus Olympus,
Ifmarus, & sacris vberima fontibus Ida,
Floriferisq; rubens latis in valibus Æmus,
Pelion, & Cynthus, Gaurani, Milus & Ossa,
Menalus, & Lunæ montes, vnde in mare Nilus
Gurgite septeno decurrit fœtifer vnda,
Affiduis Euris, imbri, cœliq; ruina
Pulsantur, flagrat triplicatis ignibus Æthna.

Gargara. Phrygiæ montes. Pindus, Thesaliæ mons. Athos, Macedonia celebratissimus mons. Timolus, Lydiæ mons croco-
 tissimus. Parnalus mons in Phocide regione. Othrys, Thesaliæ
 mons in Macebonia. Caucasus, mons longe porrectus per Indos.
 Agragas Siciliæ mons generosis abundans equis. Alpes, montes inter
 Italiam Galliam ac Germaniam. Atlas, Mauritaniam mons in Aphri-
 ca, vnde atlanticum mare. Taurus, mons Asiæ ad occalum porrectus
 Cilix, Ciliciæ mons in asia. Helicon & Cythæron Bœotici montes Mu-
 sis Bacchoq; sacri. ab Helycone, Cytheroneq; fratribus illic pugnatibus sic
 dicti. Dindimus Asiæ mons. Lycaeus, arcadiæ mons. Apē-
 ninus Italiæ mons. Erix Siliciæ mons sic nominatus ab Eryce vene-
 ris filio, ab Hercule illic pugna superato. Lege Verg. 3. Aeneidos
 Bassarides Bacchi sacerdotēs, a bassara veste talari dictæ. Corymbus
 Hederæ fructus. Orgia Bacchi præcipue sacra ab orge hoc est a fuo-
 re dicta. Latice lenæos, id est torcularis vbi exprimitur vinum.
 Nectar deorum potus, qui super frondes arborum noctu cadit, melis mo-
 do. Hamadryades, arborum Dæ. Napææ, fontium nymphæ
 Thyrsos id est, hastulas. Euion, bonus filius. Rupicolæ Dæ. i. Ore-
 ades montium & rupium habitatrices. Acroceraunia, Epiri montes ful-
 minibus infestati. Tomanus, Chaoniæ mons centum fontibus circa radi-
 ces celebratus a Theopompo. Olympi plures fuere montes sic dicti.
 sed qui diuidit Macedoniam a Thracia magis celebratus est in Thessalia.
 Olympus grece dicitur omnis mons altior in quavis regione, mons enim
 sic dictus est ad mare rubrum, in Peloponeso, in Cypro, in Lesbo, in Asia,
 in Gallogræcia in Mysia. & in Lycia Olympicus, a, um quod ad olympū

spectat

ſpectat Iſmarus Thraciæ mons, Ida mons eſt phrygiæ a poetis & oratoribus decantatus. Aemus mons inter Thraciam & Theſſaliam. Pelion Theſſaliæ mons Cynthus inſulæ Deli mons. Iſmarus, Thraciæ mons. Milus, in India mons eſt. Oſſa, mons in macedonia Theſſalix. Lunæ montes ſunt in Aphrica meridie in verſus in liquorum ſummitate ſunt ingentes paludes ex quibus oritur Nilus. Oſtia Nili, Aphricam ab Aſia diuidentis celebrata ſunt ſeptem, ſcilicet, Canopicum, Bolbiticum, Sebenniticum, Phatniticum, Mendefium, Taniticum, Peluſiacum. Lege Plinium lib. 5. cap. 9. & 10. per totum. Tagus Luſitanix flu. aurifer, inter Luſones Celtiberiæ populos ortus iuxta Toletum labens, cuius aquæ potus non ſolū ſaluber eſt, ſed etiam vicinos agros fertiles reddit

*Crustumium, Euphrates, Durius, Pactolus & Hermus,
Chryſophorusq; Tagus, ripa ſpatioſus amœna,
Qui quacumq; fluit, præpingues efficit agros,
Alipedum generator equorum, fertilis auri,
Diues frumento, atq; oleo, Bacchiq; liquore,
Agmine qui leni Bethleemica lit tora lambit,
Luſitanorum & regnum, monumenta tuetur,
Qua Lertiadæ muro fundata vetuſto
Mœnia cernuntur, toto celeberrima mundo.
Gallus, & anſractu riparum incuruus Oaxis.
Eridanusq; ſenex labens per pingua rura,
Vortice qui ſolus, Solis decurrit in ortus,
Et Phaetontæos vultus, crinemque flagrantem,
Et trifido corpus percuffum fulmine lauit,
Iuxta quem Cygnus Lygurum qui rexerat oras,
Populeas inter frondes vmbraſq; Sororum,
Dum gemit, & caſum miſerandi luget amici
Infelix, hominis formam mutauit, & alas*

Sumpſit

Sumpfit olorinas, tacitusque per aera fugit.

*Corniger & Silius, montem qui perforat vndis
Obiectum vitreis, diuus quâ sede Michael
Fulget in aurata, quo non piscosior vllus
Influit in Minium. Gendos, Crynis, Arnus, & Astron.
Bilbilis, atque Calybs gladijs ferroque rigorem
Addentes, Tanais gelidis de montibus ortus,
Qui torpentem intrat pigro Maeotida fluctu.
Vndosusque Liger, Rhodanus quoque, Pamber, Araxes,
Quique per arua gemit Macedum spumantibus vndis
Axius, & flaua Bætis præcinctus oliua.
Arbis, & Alpheus, qui altum subter mare puras
Seruat aquas, Siculasque latens perfundit in oras
Fonte Arethusa tuo, sacratu Tormis, Hydaspes.*

*Dardanus, & Lycus, Peneus, placidusque Lycormas
Inachus, Apidanus, Nar, Ebrus, Tybris, Orontes,
Cum Xantho Minius, Tygris, Ladon, Arar, Indus,
Et qui Cappadocum magnis torrentibus auctus,
Insignes vrbes late discriminat Iris.
Populiferque Melas, Eurotas, Phasis, & Ister,
Qui fluuijs sexaginta feruens tumet, atque
Euxinum in pontum se per sex ostia fundit.
Thermoodoonque rapax, Ganges, Hypanis que, Caicus,
Rhyndacus, Eurotas, Phœnix, Amphrysus, & Aëas,
Mincius, & celebrer gelido cum Strymone Monda
Palladia sylua cinctus, qua prata Pyrenes*

Alluit

Alluit Herculidos, proprijs reuolutus in vndis.

Quiq; recuruat is Meander flexibus errat,

Herbifero niueos ac margine pascit olores.

Pinguis & Margis, Timachus, Nigrisq; Drausq;

Pantagias, Rubiconq; rapax, & Lima vadofus,

Gallus flu. Phrygiæ, vnde Galli dicti Oaxes, flu. Cretæ Insulæ. Erida-

nus flu.; Italia sic dictus ab Eridano. Solis filio in eum præcipitato, qui

volgo Phaeton appellatur. Inter Sydera iuxta Cetum seu Balenam, quod

solus fluuiorum omnium ad orientem currat, collocatus est. Silius flu.

Egonis per Gallæciam fluens, is iuxta diui Michaelis templum, subter

montem labitur, duorum miliarium spatio: quod Romanorum indus-

tria non natura factum imperante Nerua, ex Bilbils pontis antiquissi-

mis literis apparet. Piscosior anguillis, lampetris, salpis, squillis, turturib⁹

q; redundat. Gendos, Crinis flu. Bithyniæ. Arnus flu. Florentiam Pi-

samq; præterlabitur, Astron Æolidis regionis flu. Mæotis est pa-

lus siue lacus Septentrionem versus, Tanain amnem ex Riphæis monti-

bus defluentem, nouissimum inter Europam Asiamq; sinem accipiens.

Liger siue Ligeris, Galliæ lugdunensis flu. Rhodanus flu, est Narbo-

nenensis prouinciæ in Gallia. Pamber flu. Gallatiæ, non procul a Com-

postella labens. Araxes flu. Armeniæ maioris. Arbis, Gedrosiæ fluius

Oritas ab Indis distermians. Alpheus flu. Elidis in Peloponeso. lege

Plini. libro 4. cap. 5. Arethusa fons Syracusius, cuius ore effunditur

Alpheus. Ver, Æne. 3. Tormis flu. Hispaniæ Musis sacer, qui iuxta Sal-

mantinos labitur muros. Hydaspes flu. est Medorum in Indum influ-

ens. Dardanus flu. Mœsiæ, siue Misæ in Asia. Lycusest flu. in

Syria Phœnice, & Ioniæ in Asia, & in Cypro, in Cilicia regione, in Asiria

regione, atq; in Sarmatia Europæ. Peneus flu. Thessaliæ apud omnes

Lycormas, siue Euentis flu. Ætolia in Europa. Inachus in latere Pe-

loponnesi labitur per agrum Argium in Argolicum sinum. Apidanus

flu. celeberrimus in Thessalia. Mæander flu. Lydiæ. Nar flu. Ita-

liæ. Ver. Sulphurea Nar albus aqua. Ebrus Thraciæ flu. nascitur iux-

ta Adrianopolim in monte Rhodope, labiturq; in Ægeum mare. Tybris

flu. Italiæ celebratissimus ab Apennino defluens, qui Romam mundi

caput, atq; dominam præterlabitur. Orontes flu. Syriæ Antiôchenæ.

Xanthus flu. in Troade regione, & in Cilicia. Bilbils atq; Calybs Gal-

laciæ fluij quorumaqua ferrum ad bella temperabatur, teste Iustino.

Minius flu. Gallætiæ piscosissimus, sic dictus a minii copia. Tygris Ar-
 menæ flu. notiss. Ladon Arcadiæ, & Antiochiæ flu. Arar Gallæ
 Narbonensis flu. Indus flu. Indorum, a quo India appellata est ab inco-
 lis Sandus vocatur, in iugo Caucaſi montis (quod Paropamisus appella-
 tur) aduersus Solis ortum effusus, vnde viginti recipit amnes. Pl. li. 6 c. 19
 Melas flu. in Pamphylia; n Arcadia in Arabia felice, in Beouia, in Thracia
 omnes sic dicti a nigredine, quasi Melas potamos. Eurotas flu. Laco-
 niæ, in Peloponneso, & Thessaliæ in Peneum influens. Phasis flu. est
 Asiæ in Colchide regione. Iter flu. idem qui Danubius dicitur, cuius
 estia sunt sex, scilicet ostium Peuces, Naracustoma, Calistoma, Pseudo-
 stoma, Boreostoma, Spirostoma. Thermoodon flu. Themiscyræ quæ
 Cappadociæ regiuncula est Amazonum sedibus nobilitatus. Ganges,
 is & gangetis, Indiæ maximus flu. qui vniuersam secat Indiam, secum au-
 reas arenas trahens, alio nomine Physon dictus, Hunc sacræ literæ inter
 eos annumerant, qui de terrestri Paradiso profluunt, Nascitur in Scythi-
 æ montibus, atq; triginta amnes accipit. Minima Gangis latitudo per oc-
 to millia passuum, maxima per viginti patet, altitudo vbi vadossissimus
 est, centum pedum mensuram implet. Dictus Ganges a Gange Æthiopu
 rege. Hypanis flu. Sarmatiæ per Hylæos fluens. Caycus flu. Æoli-
 dis ortus ex Myſia. Rhyndacus flu. Troadis. Eurotas flu. Laconia
 in peloponneso. Phoenix, & Amphrysus fluuij Thessaliæ. Eas flu.
 Epiri in Adriaticum mare influens. Mincins flu. Italiæ. Strymon
 flu. Thraciæ. Munda Lusitanæ flu. Conimbricam præter labens.
 Pinguis, Margis, Timachusque fluuij Mæsiæ. Nigris flu. a phricam
 ab Æthiopia determinat. Drauus Pannoniæ flu. in Danubium fluens.
 Pantagias flu. Siciliæ. Rubicon flu. est Italiæ. Lima, quem Romani
 Lethen appellauerunt, flu. Gallæciæ, qui per Lusitaniam quoque labitur
 vsque ad Viennam, vbi mari miscetur.

Amnes & reliqui, fessas qui erroribus vndas

In vaga deducunt per raucas littora rupes,

Retro vertuntur, valles, montes, iuga, syluas

Opperiunt, genibus deflexis talia Noam,

Summe Pater vasti seruit cui machina mundi,

Qui regis imperijs cælos, mare, sydera, terras,

Omnia qui nutu firmis Elementa locasti

Limitibus

Limitibus, serua si quid bonitate meremur,
Gnatos atq; senem, sociamq; nurusq; precantes,
Sic fatus Regum dominum prostratus adorat.

Soluerat interea rapidos de carcere ventos
Æolus, abruptis faxis, & pondere montis,
Effunduntur aquæ, octauus quas sustinet orbis.

Octauus orbis, id est octauum cælum quod firmamentum appellatur, quod in eo firmatæ sint stellæ, hoc est fixæ, siue quod quadam certa confirmatione sustineat superiores aquas, quæ supra cælos sunt, ex quibus nonus conficitur orbis, qui ob id cælum cristalinum vocatur. Vnde in sacris literis Deum aquas ab aquis diuississe, in medioque firmamentum posuisse, atque in vniuersali Diluuiio catarrhactas cæli apertas, fuisse legimus.

Ex Barathro manant fontes, reseratur Abyssus,
Præcipitant nimbi, Pluuiæ & commixta procella
Grandine, & horrifonos nubes soluuntur in imbres,
Implenturq; cauæ fossæ, puteiq; patentes.

Intumuerunt lacus, limosaq; stagna, paludes,
Inæ conualles, crescit mare, flumina crescunt,
Fitq; repente fragor, totisq; tonitrua terris
Audiuit mortale genus, pallorq; timorq;
Inuadunt miseros, tristantur pectora, latus
Omnia pontus habet, merguntur mœnia, colles
Fruudentes vrbes, & eremo structa sacella,
Depressaq; iacent, liquido sub marmore tures.

Hic petit ætherei saxosa cacumina montis id est mârj
Cursu defessus, socia gnatisq; relictis.
Occupat hic saxum, scopulo sedet ille rotundo,

2 Arboris

Arboris hic truncum scandit, ramoq; recuruo
Pendet, & hic cymbam remis velisq; gubernat,
Et super immersa moribundus culmina ville
Nauigat infelix, densam tenet anchora sylvam.

Et vagus antiquos querebat nauita portus,
Nec miser optatos intrabat deniq; portus,
Insula nulla mari, nec promontoria, tandem
Nullus erat portus, deerant quia littora ponto.

Atq; alius vebitur tonsa sine, lintre recurua
Vociferans frustra, quis enim succurreret illi?

Aut ferat auxilium extremo, miseroq; periclo?

Hic mouet insanos per fluctus brachia, buxo

Pallidior citius moriturus, at ille per altum

Voluitur exanimis rursus, pronusq; recurrit.

Ecce Rhodo rapitur centum ratis obsita remis
Per medios Euros, pluias, variosq; tumultus,
Toto nota mari, ferroq; resecta carinam,

C hrysidis re-
ginae atq; gna-
torum mile-
rabilis casus.

Instar montis, ebur puppim, proramq; refulgens

Purpura cum argento & subsellia picta tegebat,

Nomine Centaurus, Lacedaemone facta larice

Iunipero, Cedro Quercu, rigidoq; Laburno,

Castanea, Ceraso, Cornu, Terebintho, Oleastro.

Quam rex Antandrus paulo construxerat ante,

Exuijs bello partis, qua vellere Phryxus

Impositus fuluo venit per caerula, quaq;

Littora curua Phrygum late, Thracumq; patefcunt.

Isq; libens

Isq; libens dono patrueli miserat, hostes
 Pelleret vt portu, & bellum exitiale moueret.
 Millesq; naucleri, (quos saeva pericula nunquam
 Ferruerant mortis, motus non flamine gurges)
 Intus deprensi validis pro viribus ipsam
 Contra ventorum flatus, hyemesq; furentes
 Ducere, (sed frustra pelago superante laborem)
 Interse proni magno molimine certant.

Is. f. Rex An-
 tandrus. pa-
 tru. f. Argo.

Mons praeruptus aquae surgens per nubila nautas
 Corripuit Pharios, religataq; vela ceruchis,
 Transtra, foros subito, tortosq; ex cannabe funes,
 Remos, antennas excusso puppe magistro,
 Et malum ex hebeno confregit feruidus auster.

Vertitur in gyrum retro furiata sonante
 Vulturno circum, laterum compage soluta,
 Perq; repentinos saltus, motusq; nefandos
 Truditur, & casu non arte nec ordine currit.

Qua regina tremens tumefacta per aequora fertur
 Turbine, qua tumidi montes voluuntur aquarum,
 Nomen Chrysis erat, generosi pectoris Argo
 Coniuge defuncto, gnatis comitata gemellis,
 Parius vterq; puer, nec adhuc compleuerat annum.

Infelix mater (nullo solante timorem)
 Sola relicta pauet, gremio blandisq; lacertis
 Sustinet, atq; suis mammis lactabat vtrunq;
 Certa mori. Boreas alto de cardine mundi.

Forte ruit

17
Forte ruit praeceps, nauemq; repellit in altum,
Quae deusum non solum hausit de nubibus imbrem,
Sed maris vndosi cumulos accepit amaros.

Tunc genitrix cernens postremum accedere fatum,
Ingemuit misere, tunicam zonamq; recingens alias tempus.

Effudit lachrymas, puerosq; ligauit vtring,

Ad latus, & niueos humeros nudata supinas

Ad caelum tollens palmas, o pignora dixit,

Pignora cara mihi, quoniam mors dura propinquat,

Fataq; nos vrgent, Iuncti moriamur ad vnum,

Non viuens fugi vos, nec moritura recedam,

Ibo simul, genitos & matrem haec zona reponet

Rupibus in summis, altoue cacumine montis.

Inuentos aliquis motus pietate parentis

Auferet ex caeno, tumuloq; reponet eodem. all. Suscipiet
pheretro.

Non mihi vestra licet producere funera pompa

Regali, vt decuit, tonsos nec ferre capillos,

Hoc vnum possum vestros gustare dolores.

Officium matris nondum sentire potestis,

Quod si sentiretis, mors mihi mollior esset.

Torqueor hoc etiam, & letho crudelius angit

Hic furor, in luctusq; animum dat, & vrit amantem. i. furio
sus dolor

Inualidae languent vires, oculiq; trementes

Caligant vobis, morientes occupat artus

Frigidus (heu) sudor, certatim spiritus intus

Palpitat, impositamq; manum propulsat ab imis

Pectoribus

Pectoribus, genuitur vos mea viscera gnati?
 Hei mihi, quæ fueram Rhodiorum gloria luxq;
 Inuictiq; ducis coniux, genitrixq; duorum,
 Vno quos genui partu vix nubilis, at nunc
 Perdita let hisfero (quid enim mea vulnera celem?)
 Tabesco luctu, forti viduata marito,
 Qui Cyprum, & Lesbos, claramq; Amathunta metallo,
 Dian, Strongilen, Naxum, Cynaram, Pholegandron,
 Antandronq; Samon, piscatibus Icthyoessam
 Notam, Phœnicen, Polyægon, Byblida, Syrnon,
 Candentemq; Paron, fœcundam & melle Calidnam,
 Crambussam, Mycalen, Chalcen, Salamina, Cyclopem,
 Callipolin, Thian, & Carpaton, atq; Plateam,
 Athraeam, Pyrrhen, Chariadnen, cumque Zacyntho,
 Ascaniam, Patagen, Agatussam, Mnoida, Cythnon,
 Callisten, Pathmon, Phylen, Scyronque Gerestum,
 Igneque Pypilen celebratam, Cauron, Epagrin,
 Dulychium, & Gyaron quondam expugnauerat armis.
 Adriacosque sinus penetravit classe, leonis
 Marmarici tectus spolio, radiâte machæra
 Succinctus, capulum cuius decorabat hyassis.
 Spartanosque duces, Cretum, Cilicumque Tyrannos,
 Acri vectus equo peperit quem Aquilone Podarge,
 Nutritum in dumis polycantho & lacte ferino,
 Qui color est auro, maculis distinctus & albo,
 Cornipedi fuerat, Brontes cognomine, matrem

Atque

Atq; patrem celeri solitus præuerrere cursu,
Compluresq; alios patrijs superauit in aruis
Pugnando contra, nec eo contentus inermis
Nonnullos etiam sub frigida Tartara misit,
Horribilis bello, festa sed pace quietus.

O utinam coniux nobis quog; dulcis adesses,
(Quem breuis vrna capit lachrymis madefacta dolentis)
Naufragium vt commune leuaret damna tuorum,
Quos rapit vnda maris, casus male torquet acerbus,
Et tres qui fluctus, quatuor conuolueret idem,
Atq; idem tumulus tegeret, sed funere felix
Conderis inter anos, defunctiq; ossa quiescunt,
Felix morte tua es, nec territat vndiq; pontus
Mentem, nec stridor tenebrosa in nocte rudentum.

Nos procul a patria rapida iactamur in vnda,
Vnda ratem pellit, ventusq; per alta fatigat
Cerulea, desertæ penitus præcordia torpent
Rebus in afflictis, nec spes est vlla salutis.

Nam modo Tartareas (quoties subsedit ad ima
Horribilis fluctus) miserandi adlabimur umbras,
Interdumq; tumens ventis tollentibus equor,
Tollimur in cælum, cælum tonat omne boatu.

Insula sacra vale Soli gratissima tellus,
Insula chara mihi vocitata Corymbia diues,
Regia clara nimis rerum pulcherrima Linde,
Quam exornat Lycij templum admirabile Phœbi.

O Ialyse

O Ialyse meos in e. que condis amores

Rupe sub aëria, resonant vbi saxa repulsa.

Rhodos dicta fuit antea Ophiusa, Aſteria. Aethræa, Trinacria, Corymbia
Pœeſſa, Atabyria ab rege. Deinde Macria, & Oloeſſa. Rhodos habita tribus
urbibus. Lyndo, Camiro, atq; Ialyſo Lege Pli. lib. 5. cap. 31. Nunquam
cælum tantis nubibus obducitur, vt Rhodi Sol non cernatur. vnbe Inſu-
la ſacra Soli dicitur. Lege Pli. lib. 2.

13
Ialyſos ea
demq;
Rhodos.

O natale ſolum, dulciſſima patria non te

Sublimi poſt hac Regina ex arce videbo.

Sol miſerere mei, ſimul & miſerere meorum,

Quanquam non reddis iam publica lumina mundo,

Nubibus & denſa caligine tectus, ab Orco

Eripe nos genitor, non hoc inimica precatur,

Sed tua que nuper venerabar templa ſacerdos.

Vix ea, quum nauis fluctu ſubmerſa reliquit

Cum genitis matrem gemebundam, & plura parantem

Dicere. cui ſe mox hominum delphinus amator

Suppoſuit, tenuitq; tribus ſub noctibus ipſos

Incolumes dorſo natitans, totidemq; diebus.

Quod Delphini hominum ſint amatores naufragosq; dorſo vehant teſta-
tur Pli. lib. 9. cap. 8. & Aulus Gellius in Arionis hiſtoria. Quidiuſq; dicens

Inde fide maius tergo delphina recuruo,

Se memorant oneri ſuppoſuiſſe graui.

Ille ſedens cytharamque tenens, preciumq; vehendi

Cantat, & æquoreas carmine mulcet aquas.

vnde non eſt mirum Chryſidi fluitanti auxilium tuliſſe delphinum.

Inſulæ, quas regina Chryſis paulo ſuperius commemorauit, Aſiæ, Pam-
phylia, Rhodo, Samo, Chioque adiacent neque procul diſtant. Plinius li-
bro 5 cap. 31. per totum.

Tempore quo pueri ſummiſſas ore querelas

D Funde

Fundebant tremulo, mortem sensisse putares
Lacteq; consumpto, materno sanguine tandem
Viuunt, postremo siccato pectore mater
Illachrymans ambos lachrymis de corde reuulsis,
Iam ferme exhalans animam pascebat, at ipse
Quarta luce graui defecit pondere vector
Expirans: omnesq; statim fluitare parumper
Cæperunt, Chrysis gnatos complexa vicissim,
Oscula partitur miserabilis inter vtrunq;
Sollicitosq; suo iactantem pectore questus,
Protinus absorpsit latraanti gurgite pontus.

At reliquæ matres morituræ, parua suorum
Corpora gnatorum retinentes vbera circum,
Exhalant animas, medijsq; in fluctibus Austro
Versantur pluuio (sic fata tulere) per vndas.

Quumq; fretum miseros vnda retrahente voraret,
Scilicet immersis vilis dabat alga sepulcrum,
Condunturq; alij Scopulos, cautesq; malignas
Subter, non pauci bibula tumulantur arena,
Obscænoq; luto, stabulisq; cadauera regum
Deformata iacent iuxta præsepia, putres
(Prob dolor) inter equos, & turpes inter asellos,
Tardigradosq; boues proprio sine nomine. nullum
Mors discrimen agit, tanta est violentia Fati.

Ingentes Vrsi, Ceruiq; Lupiq; rapaces.
Dorcadæ, & Tygres, Capræ fuluiq; Leones,

alias pudor

Epipho
nema,

Setigerâ

Setigerigates, Males jortesq; Bisontes,
 Sylvestres Apri, Pardi cum Cercopitbecis
 Capripedes Satyri, Panes, Fauniq; bicornes,
 Cornigeriq; Boues, Vulpes, & Rhinocerotes,
 Viuerra, Feles, Martes, Taxi; fugaces,
 Panthera, Lepores, Mures, vigilesq; Molossi,
 Barri & Sturcones per cœrula summa feruntur.

Maxima turba Canum, atq; hominum miseranda propago
 Itq; redivitq; salo, toto reuoluta profundo
 Corpora torquentur mixtim (miserabile visu)
 Glaucus cum Phorco, Inous, Melicerta Palæmon,
 Fluctu agasq; premens Ballenas viribus horrens
 Ægeon, pugna nunquam superabilis vlla,
 Doris cum gnatis, Thetysq; corallia vellens,
 Et placido Nymphæ vultu, Galatea, Sorores
 Lamprothoe, Glauce, Dotoq; Biroq; Pherusa
 Callirhoe, Drymo, Xantho, Spiog; Thalia
 Dulce canens, Melite virgo, Panopeque, Ephyreque
 Cœdippe, Beroe, Clymene, gracilisque Ligæa
 Doctior & pictis caput exornare corollis
 Anthis, mox Hyale, atque Thoe, & nitidissima Crene,
 Congesteque Rhoe, Dryope, Botaneque capillis
 Omnes cœruleis, albis in vestibibus omnes.
 Et fallax Proteus, pelagi Rex ipse proteruus
 Inuectus viridi curru seuoq; tridente
 Innixus, Nereus redimitus arundine crines

*Glauca, etiam varijs vectæ Nereides ibant
Præ lato Tritone feris, totumque videres
Misceri ante oculos circum salientibus vndis
Oceanum.* * * *

Thetys Oceani coniux. Maris Nymphæ Nereides dicuntur Nerei
Oceani filij, & Doridis vxoris filiæ. Montium Oreades. Sylvarum,
Dryades. Quæ cum arboribus nascuntur Hamadryades. Fontium Na-
pææ vel Naiades. Pratorum Hymnides appellantur.

*Altaque Physeter fluctus iaculatur ad astra,
Et vacuas curui sese Delphines in auras
Iactant, horrendumq; sonant super æquora venti.
Immanesq; Rotæ, Phocæ, Zophijq; timendi
Nauibus, atque Orce, Pristes, Polypique voraces.*

Physeter marina bellua incredibili magnitudine, quæ haustam faucibus
aquam in altum tanta copia vomit, vt veluti densissimus quidam imber
decidat, sic Græcis dictus a proflâdis aquis. De Delphinis alibi dictû est.
Admirandæ magnitudinis super mare imminente tempestate animalia
quæ ob similitudinem Rotæ vocantur, visuntur. lege Pli., lib. 9. cap. 4.
Phocæ Vituli sunt marini. Zophij rotundæ sunt Balenæ in septentri-
onali Oceano, corneo & acuminato capite, coriaceum galerum super o-
culos habentes qui nihil quum caput attollût cernunt, aliter omnia sub-
uerterent nauigia. Orce sunt marinæ belluæ Balenis infestæ. Pristes
longissimæ belluæ vndarum sulcatrices. Polypi vor. quia se ipsos ero-
dunt in fame, vnde prouerbium, Me ipsum, vt Polypus, edo.

Thynnique incurfant ramis, atque ardua pulsant.

*Vmbriferas Platanos, Aceres, Palmasque triumphis,
Percelebres, Corylos, Tiliâs, Vlmosque racemis
Incuruas, Salices, Ornos, altasque Cupressos,
Antiquas Quercus, Lauros, Alnosque palustres,
Et patulas Fagos, Lotos, Oleasque, Nucesque,
Robora, Lentiscos, Piceas, Spineta, Myricas,*

Impete prosterunt, se, que ad sidera tollunt.
 Argmine tunc facto tures, vrbesque opulentas
 Intran, deturbantque Deos altaria iuxta,
 Cinctusque Lares fœdant, lacerantque Penates,
 Dona que diripiunt templis sacrata vetustis.

Inde per immensos montes, collesque supinos
 Insultant, ludunt, totumque vagantur in orbem,
 Orbeque submerso latos duxere recursus,
 Atque per Europen, Asiam, Libyamq; reuertunt
 Orca, Balenæ, Pristes, & grandia Cete,
 Que Lynceas, Raphiosq; Thoës, volucresque natantes,
 Sphingas, Pantheras, Apros, genus omne ferarum,
 Cumque Leontophonis, Vitulos, Elephantas, Hyenas,
 Cum pueris miseros iuuenes, mæstosque parentes,
 Commixtas nuribus matres, tenerasque puellas
 Corripiunt, frangunt, laniant auideque trucidant.

At Sparuli, Thressæ, Sargi, Trichæque nitentes
 Scombricum Salpis, Plotis, Tritonibus, Orphis,
 Torpedo, Raie, Rhombi, Meruleque virentes,
 Cercyri, Tragi, Scauri, Glaucique minores.
 Atria nobilium capiunt, retinentq; frequentes,
 Perque domos errant nullo prohibente, vorantque
 Castaneas, glandesque, fabas & dulcia poma,
 Mellaque cum tenui prægustauere polenta.
 Euertuntque toros, Mensas, Epigrammata, chartas,
 Historias priscas veterum monumenta virorum,

Quenunc

Quæ cum Smyrnæis possent contendere plectris,
Smyrnæis plectris id est Homericis studijs, nam Smyrnius quoque dictus est, de cuius patria incerta versiculus vulgo iactatur.

Septem vrbes certant de stirpe insignis Homeri
Smyrna, Rhodos, Colophon, Salamin, Ios, Argos, Athenæ.
Corripiunt rabido repetentes dente, deinde
Conuertunt cursum in fruges, alimenta q̄ nostra,
Et breuiter spoliant agros, hortosq; feraces.

Præcipitum pariter Zephyris genus omne volucrum
Per mare iactatur, fluctuq; immergitur alto,
Quas Congri, Lutræ, Fibri, necnon Crocodili
Concerpunt nantes, subitoq; in viscera condunt
Certatim, & breuiter perijt genus omne volantum, vol-auium
Paucis exceptis genitor quas clauserat Arca.
Si qua tamen potuit nauis superesse periclo,
Immitiq; Austro, mergunt exotica monstra.

Res noua mirantem, genitis, nuribusq; timentem
Perculit ecce senem, & male prouida pectora turbat.
Insula Delus adest ventis agitata per altum
Cognita per portus, longis onerata colubris.

Delos Cycladum media est Apollinis templo, & mercatu celebrata, quæ diu fluctuata sola terræ motum non sensit ad Marci Varronis ætatē. Mutiatus bis concussam prodidit. Aristoteles ita appellatam ait, quoniã repente apparuerit enata. Æglosthæes Cynthiam, alij Ortygiam, alij Asteriam, Lagiam, Chlamydiam, Cynetum, Pyrpilen igne ibi primum reperit o. Cingitur quinque Millibus passuum, a surgit Cynthio monte. Propter eius fluctuationem serpentibus onerata tempore diluuij quoque fluitasse, poetico more fingit Grauius, non illepide tamen.

Qui procul aspectam cupientes scindere puppem,

Et caput

Et caput indignum Noce maculare volentes,
 Protinus attollunt ardentia lumina cælo,
 Stridulaq; emittunt exertis sibila linguis.

Ortygiam (heu) Aquilo plenam serpentibus atris
 Arcæ coniunxit, miserum est narrare profecto, prof. pen br
 Inuadunt omnes, tectum & perrumpere tentant
 Horrifico stridore, senex perterritus adstat
 Saxo frigidior, fer opem Rex maxime Diuum,
 Terrarumq; hominumq; salus, cui sydera parent,
 Quem metuunt reges tenebrarum, & Tartarus ingens,
 Demones horrescunt cuius nutum, atq; flagellum.

Vix prece finita, supera descendit ab arce
 Angelus horrisono lapsu, gladiumq; retorquens
 Fulmineum, valide serpentum & vulnerat ora,
 Lubrica terga simul, rictus dentesq; minaces,
 In mare precipites saluunt, Delumq; requirunt
 Tabifici Sepes, Cencbres, caput Amphisibena
 Cui duplex, dupliciq; refundit ab ore venenum.
 Chersydri, laculi, atq; Hemorrois, Aspis, Ophites,
 Et liquida Nartex vnda corruptor, Ichneumon,
 Atq; nocens oculis Basiliscus, Vipera, Dipsas,
 Scorpius atq; horrens Chelis, viridesq; Lacerti,
 Cæciliaq; bouum pestis, longique Dracones
 Ammodites, Scytale, Præster Libycusq; Phareas,
 Letiferi Eumenidum crines, & Gorgonis angues,
 Gorgones filix Phorci tres fuerunt, Euriale, Stheno, Medusa, Erant his
capita

capita draconum, scammis & serpentibus obsta. maximi den-
tes, suum instar, ad hæc manus & alæ, quibus per aere in referantur. A de-
rat insuper ea vis, vt obtuentes sese, in laxa verterent. Porro sola Medusa
e tribus mortalis erat. Hanc igitur impetiuit Perseus. Et oculis defixis in
æreum clypeum, per quem tamen ipsam Gorgonis imaginem aspiciebat,
manum porrigens, quam Pallas in Medusam dirigebat, caput defecuit, ad
uolantes reliquæ duæ sorores, Perseum quidem insequabantur, verum
cum illum ob galeam Plutonis videre non quirent, abiire retro. Victorq;
Gorgonis caput Palladi, galeam Mercurio dedit. Lege Zenodotum.

Serpentesq; aliæ, quarum per nomina curro,
Indomitas proflant iras, nigramq; Mephitim
Gutturæ pestifero effundunt, reuomuntq; resorbent
Albentes spumas, strepitatq; reflatibus vnda,
Inq; breui spatio fluctus submersit in ima
Æquora, namq; procul discesserat insula Coro.

Nuncius his actis, Noa spectante, manusq;
Attollente suas, celeri petit astra volatu,
Serpentes odit genitor, deceperat Euam
Serpentis forma Dæmon, cathedrisq; beatiss
Expulerat patrem, quem nos vocitamus Adamum.
Auricoræc misere compulsus mandere fructus,
Carpere quos vetuit, sacratæ conditor arcis.

Tunc alius misero terror nocet ecce parenti,
Multiuagæ nam arcæ, fluitantes Hippothalassi
Fulminibus scæuis, ac in sua colla recuruis,
Auribus arreclis oculisq; rubentibus igne,
Infræno cursu, & sinuosis flexibus hærent.
Non habet Europe tales, fert India lucis
Bobus maiores, cælo capita alta ferentes.

Quos quia

Hippotha. Equimarini, quos orientalis India fert. sunt autem animalia amphibia, hoc est in mari & terra viuentia. Bobus lucis, id est Elephantibus. Plin. lib. 8. cap. 6. Elephantes Italia primum vidit Pyrrhi regis bello & Boues Lucas appellauit, in Lucanis visos anno vrbis quadringétesimo Septuagesimo secundo.

Quos quia non Senior prospexerat ante timore

Corruit at tonitus, gnati sparsere iacentis

Rore leui vultum, potumq; dedere salubrem.

Percupidos cædis ventus dare terga coegit

Pugnantes contra, & longe, lateq; remouit.

Cum altus ab axe ruit Boreas furit Euris ab ortu,

Soleq; de medio Auster flat, Zephyrusq; profundo.

Qua vebitur Noam, gnati, coniuxq; nurusq;

Turbine ventorum per fluctus voluitur Arca.

Nempe super Tybrim, Euphratem, Simoentaq; fertur

Iam superante salo, quia nondum Martia Roma

Condita tunc fuerat, nondum Babylona superbam

Condiderat Nemrot, nec Pergama Phebus Apollo.

Quum Patriarcha supra Sintram veberetur in ampla

Naue tremens casu, fessusq; senilibus annis,

Candidior cycnis, audit quos ripa Caistri,

Gnatos affatur, verba exaudite parentis

Gnati quos genui, loquitur de pectore numen.

Vrbem florentem hac condet Laertius Heros

Pontiuagus terra, captæ post tempora Troie,

Quæ caput extollet lustris labentibus olim,

Lusitanorum clarissima regia Regum.

Hanc pius Alphonsus primus Rcx inclitus armis

Vlysses fi-
lius Laer-
tis.

E Henricus

71
*Henricus capiet bello, pugnaq; cruenta
A Sarracenis nitidis circumdatus armis,
Cornipede impositus, sub quo tremet arida tellus
Forma conspicuus, quo non animosior ullus
Prælia tentabit. video quoque sanguine tinctum
Littus, sanguineumq; Tagum, qui fortia valde
Corpora, loricas, clypeos, galeasq; sub undis,
Cornua, thoracas, capitumq; insignia cristas,
Ancipites gladios, pharetras, volucresq; sagittas,
Bistoniasq; tubas, & acuta cuspide contos,
Fraxineas hastas fundas, & balbea, cæstus
Plumbiferos, fuluosque lupum de pelle galeros,
Terribiles facies morientum, pila, quadrigas,
Cinyphas lintres, clauas, calcaria, frænos,
Incuruas falces, parmas, tormenta, bipennes,
Dardanius arcus, furibundaque tela reuoluet.*

Bistonias Threissias, Bistones pop. Thraeciæ, a Bistone Martis & Terpsichores filio sic dicti. De plumbiferis cæstibus, lege verg. Eneid. 5.

Cinyphas id est Aphras, Cinyphe flumio Aphricæ inter Syrtis. Dardanius Phrygios, hoc est Troianos.

*Alphonsi victrice manu, stragemq; minante
Per medias acies, fugientibus undique Mauris,
Fulminis ardentis flammis imitante Chimera.*

Tunc Tyrj merit as dabit is pro crimine pœnas.

Euerse patriæ, Regem comitantibus illis,

Quos vir magnanimus Boreali mittet ab axe.

Ex Stephani Angliæ Christianissimi regis, ac Brabantie ducis (cuius nomen non occurrit) Balduiniq; Heluetij Flandriæ comitis consilio & auxilio adiuti Angli, Flandri, & Brabantini in Hierosolymitanam expediti-

onem

onem bicentum nauigijs, proprijs sedibus profecti ad Cascaem Lusitaniae oppidum appulerunt, simulque cum Alphonso Henrico primo Lusitanorum rege illa tempestate Sintrae commorante, a Mauris occupatam feliciter expugnauerunt Vlyssipponem anno 1139

Præterea reges superabit Marte secundo

Quinque simul, meritoque feret mox fronte coronam

Rex appellatus, seuosque refrerit hostes,

Atque alias vrbes dux magnus & oppida forti

Dextra expugnabit, necnon ditione tenebit.

Alias vrbes. s. Eboram, Conimbricam, Capellicastrum, Zezimbram, Palmellam, Alcacerem, Mouram, Eluas, Serpam, Vlyssipponem, Veiam, & c. In campo qui dicitur de Ourique in festo diei Jacobi Zabedæi quinque Maurorum reges collatis signis feliciter pugnando superauit, victoriaque potitus, a suis rex fuit vocatus. Vixit annis. 91. regnauit .46. obiit anno 1185. 8 Idus Decembris, quo defuncto Sancius filius successit in patris imperium, amborum corpora Conimbricæ sepulta fuerunt in monasterio sancte crucis.

Isque vbi longinquæ complevit tempora vitæ,

Compositis rebus, gnatoque hærede relicto

Ad Superos ibit, claroque quiescet Olympo,

Huius in æternum per sæcula longa nepotes

Semper victores & qui nascentur ab illis

Imperium Æthiopum in populos, Arabumque tenebunt,

Antipodasque prement positos tellure sub ima,

Semiferos Blemyas, & Atlantica regna, feroces

Insuper & gentes certa sine lege vagantes.

His tumidum pelagus, necnon Gangeticus orbis

Seruiet, atque duces Libyæ, regesque superbi.

Dixerat Enochides sociam gnatosque, nurusque

Amplexu petijt, contentus prole futura.

Enoch fuit pater Mathusalam & proauus Noë, vnde Enochides patro

E 2 Quumq;

81
Quumq; duos vellet digito monstrare Dracones.
Accurrit Murena salax, digitumq; momordit.

salax, quoni-
am cum ser-
pentib⁹ coita

Coniugis & pectus cauda percussit adunca
Armatus Xiphas, Iaphet Melanurus & ipsum
Dentibus apprehendit, mordaci Scorpium ore
Sem lesit, fugitq; procul velocius aura.

Cantharus abruptit lignum, fecitq; foramen
Quod nisi veste nurus clausissent, scilicet actū
Esset de Noa, gnatis, & coniuge fida.

Cant ex locus-
starū genere.

Neruosam triplici, faciliq; probos, ida dente
Horribilis prændit, rapuitq; Canicula Barro,
Infremuit Barrus, retroq; repente refugit
Omnia prosternens, vasta genuere cauerna.

Bar. idem qui
Elephas

Atque Aquila totam caudam, quæ puppe sedebat,
Persecat in curua furiosus forcipe Cancer,
Ipsa quatit celeres magnis clangoribus alas,
Inq; locum tutum sese contecit, & aurem
Amputat horrifico Vranoscopus ore Leonis,
Quem modo Vitifator Libycis aduexerat oris,
Ille fremens rumpit querulis vlulatibus auras

Incaustum, & rabidos exercet in aere morsus,
Vranoscopus sic dictus, quod cœlum aspiciat, Callinomus etiã appellatur, i. pulchrum habens nomen.

Faber, & extantis perfregit cornua Tauri.
Ipsa Echeneis adest, Arcamq; moratur euntem,
Credidit & Noam scopulis considerare puppim.

Vitator Noam appellatus est qui primus omnium vitem reperit, plan-
tauit vinumq; bibit. Echeneis Græce, Latine vero Remora, hæc naues

plenas

plenis velis secundoq; vento currentes detinet in mari, vnde ei nomen est, de cuius natura malta Plin. atque alij autores tradiderunt.

Acceduntq; vna per pontum immania monstra,

Et frangunt proræ tectum, rumpuntq; recessus,

Subscudes, stupas settasq; bitumine iunctas,

Settas i. tabulas ex Setta ardore, ex qua Patriarcha fecit archam, apud sacras literas dicitur septim.

Ceratasq; trabes, postes, & roborâ dura.

Lamechides timuit, simul & perterrita coniux Lamech fuit
Cum nuribus, gnati subita formidine pallent. pater Noæ.

Quod nisi cunctipotens iterum misisset Olympo

Lucigenam genitor gnatiq; nurusq; fideles,

Et quæ restabant animalia mersa perirent.

Lucig. i. angelum sub luce creatum.

Hinc magnum in pisces semper mortalibus egris,

Æternumq; odium longum permansit in ævum.

Motibus insolitis, Austrisq; procacibus acta,

Atq; repulsa mari, totum lustrauerat orbem,

Sed modo subter aquas, modo vi suspensa per auras,

Per medios Euros, imbresq; gyrosq; rotata.

Postq; dies aliquot superum dominator ab alto

Nubila discussit, nimbi, pluuiaq; fugantur,

Ventorum rabies cœpit mitescere, Sylvæ

Consurgunt, alga, limoq; in fronde retentis

Cumq; fluenta suos iterum raperentur in amnes,

(Namq; globus terræ subitarum campus aquarum

Extiterat nuper, superataq; culmina fluctu.)

Et pater imm. ssas, Tritone sonante, vocaret

E 3 Oceanus

Oceanus Lymphas, scopulis firmata, refoss.
Tellus alta manet, nudataq; saxa patescunt,
Quæ Natura potens stygijs admouerat umbris,
Quæq; rotunda prius fuerat, iam concaua facta,
Qua dederant nullæ molli fundamina rupes,
Mortales melius recreat, refouetq; benigna.

Vnde Promethides lapides in corpore Matris
Ossa vocat Pyrrha dubitante, oracula diua
Cum dabat ipsa Themis iuxta sacraria templi.

Id est, propterea quod lapides ossium vicem ad terræ consolidationem habeant a Deucalione appellantur ossa magnæ parentis. Lege Nasouem in primo Methamorphoseos.

Viuacem Coruum Sethides misit ab Arca,
Letus abit crocitanus nunquam rediturus, & aluum
Putribus impleuit rugosam carnibus, inde
Alba Columba volat, ramumq; reportat oliuæ
Ore suo rediens, iam decrescentibus vndis.

Solis ad occasum trahitur modo Solis ad ortus
Menses per septem, recta sine lege vagatur,
Atq; dies septem numero ter, Sexq; repostis,
Donec peruenit longis discursibus altos

Armenia in montes superant qui vertice nubes,
In quibus Arca ruens moles operosa resedit,

De qua nil restat, quoniam longinqua vetustas
Soluit eam, inque alios vsus putrefacta recessit.

De industria hæc duo carmina a Calydonio iuate in quosdam nostri temporis vagantes hypocritas, ne dicam laruatos Sanctiliones rubris signatos crucibus foris, audaces lignipedes, duris funibus cinctos, incurui cer-

uicum pecus

uicum pecus, & quibus proprijs laribus relictis) sub pietatis pretextu per
 égre per totum orbem itur, scripta videntur. Hi quidem post aliquot an
 nos in patriam redeuntes apud rerum imperitos omnia magnifice menti
 entes dicunt se mundi caput Romam, antiquam Hierosolymam, vene
 rabilis nostri redemptoris sepulchrum, & reliqua sancta loca proprijs ocu
 lis vidisse, altissimosq; Armeniæ (quod a pud istos mirabilius est) montes
 vdi nunc extaret illa sacris celebrata literis arca, magnus quam Patriarcha
 Dei iussu fabricatus esset, asserentes etiam non solum cadenti similem in
 latus altissimis impositam esse rupibus, ingentemq; spectantibus ruinã
 minitari, sed etiam auium stercore super sedentium albere, atque ob id
 procul apparere. Postremum hoc falsum, & ad decipiendos simplices sub
 obtentu sanctimonie excogitatum ab ipsis impostoribus esse (ne quis te
 merarius inuidia motus in regium vatem immortalis laude dignum vene
 nata insurgeret lingua) sic probatur. In mundo nihil interit, nihilque ex
 noua exoritur materia, sed tantum rerum facies mutatur, vt in cera, quæ
 alba in viridem, viridis in nigram transit, cui aliæ atque aliæ imprimun
 tur effigies. Ad quod Plinius alludens libro 2. cap. 1. De mundo inquit,
 Sacer est immensus, totus in toto, imo vero ipse totum, finitus & infinito
 similis, omnium rerum certus, & similis incerto. Eiusmodi Pythagoræ
 apud Ouidium sententia est.

Nec sua cuiq; manet species, rerumq; nouatrix

Ex alijs alias reparat natura figuras.

Nec perit in toto quicquam mihi credite mundo,

Seb variat, faciemq; nouat, nasciq; vocatur

Incipere esse aliquid quam quod fuit ante, moriq;

Desinere illud idem.

Vnde merito memorat Heraclitus omnia transire, neque quicquam per
 manere, fluuiorumque fluctibus rerum vicissitudines comparans ait, ne
 minem flumen idem ingredi posse, quod assidue prætereât. Quippe si ani
 mo concipiamus, quot ab exordio mundi homines extiterint, quot inte
 rierint pace, bello, peste, fateri debemus vix vllam esse terræ particulam,
 lignorum, herbarum, frugum, quæ non crebro fuerit pars humani corpo
 ris, adeo vt mirum videatur, quam ratione (quando corpora reuul
 cent) quisque sua possit habere membra, quum res eadem, quæ tunc for
 tasse lignum erit aut herba, vnus hominis fuerit auris, alterius oculus,
 tertij cor aut Iecur, quarti cerebrum siue pulmones, veruntamen hæc na
 turalis est ratio diuina multo inferior vi, quæ omnia potest. Ad hæc auu

excrementa

Excrementa combustiua, ac putrefactiua sua natura
mina, grandines, corruptibilis arcæ materia, atq; alia deniq; complura
incommoda illam admirabilem arcæ formam extare minime paterentur
quibus de causis in aliam speciem commutatam ingentem molem aper-
te constat.

*Protinus hanc gnatis, socia nuribusq; vocatis
Deserit & flendo venerabile numen adorat,
Construxitq; statim quadrata altaria velox,
Armenium primum flammis immittit amomum
Dat costum, myrrhamq; focus stillataq; ligno
Balsama cum nardo, & quicquid Panchaia pinguis
Mittit, thura Sabæa simul, quæque orbe remoto
Cinnama nauclerus rubro de littore portat.
Audax. Ambrosias, violas, castasq; recentes,
Assyriosq; senex aris incendit honores,
Atq; holocausta facit summo gratissima patri.
Suscipiensq; Deus raptum per inania fumum,
Inter se atque homines Irim pro fœdere tandem
Pacifero ponit, patefactis vndiq; valuis.
Quadrupedes tellus, volucres agitabile cælum
Accipit, vnda fluens retinebat gurgite pisces.*

*Redditus orbis erat, squallebant omnia musco
Informi, & cæno, totasq; silentia terras
Alta tenent, nec vox volat vlla per auras
Prostratiq; iacent longi veteresq; obelisci,
Non literis vt apud nos scripti sed variarum
Insculpti circum duntaxat imagine rerum.*

Pyramidesq; simul, vonerandaq; busta, colossi,

Non dubium

Non dubium est Obeliscos apud antiquos notis quibusdam, i. varia animalium effigie, insculptos fuisse, quæ vel regum gloriam, vel eorum persoluta vota, sequentibus ætatibus monstrarent, quæ loco literarum erant dicente Plinio libro. 36. Etenim sculpturæ illæ effigiesq; quas videmus, Ægyptiæ sunt literæ. Et Cornelius Tacitus lib. suarum hist. 13. Primi inquit Ægyptij per figuras animalium, sensus mentis effingebant, & antiquissima monumenta memoriæ humanæ impressa faxis cernuntur. Strabo etiam lib. 17. ait. In Obeliscis quibusdam litere sunt, quæ regum illorum diuitias ac potentiam declarant, nam per speciem apis mella cõficientis, regem indicabant, cui cum iucunditate moderanti, aculei inesse debent. Per accipitrem rem cito factam notabant, quoniam hæc aliarum ferre omnium velocissima sit avis. Per instrumenta etiam quædam, membra vel humanâ scribebant, quod Diodorus, statim in principio quartilibri plane demonstrat.

*Templaq; complures extinctis ignibus aræ
Sordent, dispersis albebant ossibus agri.*

*Quæ post quam vidit lachrymarum flumine vultum
Irrigat ipse senex sociam gnatosq; nûrsq;
Amplexu petijt, sumptog; ligone per arua
Quæritat herbarum radices, semina, bulbos
Pertenuem victum, seseq; labore fatigat.*

*Ipse sui vultus panem sudore parabat,
Quo vescebatur, finito tempore lucis,
Incubat & terræ gramen non semper habenti,
Lodicumq; vicem stipulæ, frondesq; ministrant.
Vuarum specie, dulci que sapore resectus
Per medios agros inter dumeta latentem
Vitem plantauit, vinumq; expressit in obba.*

Dum bibit immodice, & plena se proluit vrna

F. Incerto

Incertoq; senis titubant vestigia gressu, al. passu.
Atq; profundus adit nutantes torpor ocellos,
Ebrius ipse solo iacuit, partesq; pudendas
Ostendit, quod Cham cernens rem fratribus omnem
Nunciat, & ridet patrem tellure supinum. al. relapsum

At reliqui fratres concurrunt vultibus ambo
Versis, & chari texere pudenda parentis.

Sic duo perfectum meriti sunt patris amorem,
Qui benedixit eos, Cham autem non leta precatur.

Prole sua clarus, nec non pietate verendus
Agricolis vacuo genitor viuebat in orbe,
Quem Ianum appellant merito quia secula vidit
Bina, duas quare facies habuisse putatur,
Vnde genus nostrum est, hominumq; resultat origo.

Magni & vniuersalis Cataclymi finis.

Deo opt. max, redemp. meo, gloria & laus in aeternum.

Ingeniosi adolescentis Cuquegyj Auriensigenæ de sublimi Cada-
balis Grauij stylo carmen.

Quum magnum scribit Grauius Cadabal Cataclysmum
Terrificat fortes animos, mentesq; legentum.

Non aliter pingit rapidas Calydonius undas
Carmine, quam Rhodius Danaorum & prælia Troum.

Diluuum Tydæ Cygnus dum personat, vrbes
Grandæuiq; senes horrent, iuuenesq; pauescunt.

Quum de vite, & magni Patriarchæ ebrietate, vt habetur Geneſeos cap 9 ab autore facta commemoratio eſt, hic pauca de natura vini a tranſcurrere referre, non erit a noſtris ſcholijs alienum, Hæc igitur dum tibi lector meliora quæro lege, & noſtris fruere laboribus.

DE NATVRA VINI.

Quum profecto vinum ſit ſuauiſſimus omnium liquor, præcipuum humane vitæ bonum, ac præſantiſſimum ſubſidiũ, maximus vitalium ſpirituum regeneratoꝝ, atq; omnium corporis facultatum, tum functionum inſtauratoꝝ admirabilis, cor letificet, ſummopereq; tueatur, nulli mirum eſſe debet, quod plã tam fructum, ex quo vinum exprimitur ferentem, vitem, quaſi vitam appellauerint veteres. Sed non ob id gaudeant, qui vino nimis indulgent, quod ego ipſum tot laudibus extulerim.

Quippe cum omne extremum (vt in communi prouerbio eſt) ſit vitioſum Si vinum immoderate, & plus quam deceat bibatur, periculoſos & horrendos procreat morbos. Alias ſi in eius vſu adhibeatur temperantia, ad alendum corroborandũq; corpus omnium efficaciſſimum habetur. Ante omnia puriſſimum generat ſanguinem, ocyſſime in alimentum conuertitur, concoctionẽ in quauiſ corporis parte adiuuat, animum addit, cerebrum purgat, intellectum & ingenium excitat, cor exhilarat, ſpiritus & arterias viuificat, vrimam ciet, flatuſ diſcutit, innatum calorem auget, conualeſcentes impinguat, cibi appetentiam inuitat, turbidum clarificat ſanguinem, obſtructiones aperit, alimentum in omne corpus deffert, calorem concliat, & omne excremento-

Sum ex corpore deijcit Sed si modus absit, & sine ratione, ac tem-
peramento sumatur, totum refrigerat corpus, & innatus corpo-
ris calor suffocatur. Præterea cerebro, medullis, ac nervis inde
orientibus obest. Hinc fit, vt hac principe parte affecta tempo-
ris tractu, perniciosi comitantur morbi, nempe apoplexia, epi-
lepsia, pcralsis, tremor, flupor, ephialtes, catalepsis, conuulsio,
vertigo, articularum contractio, lethargus, phrenitis, destillatio,
surditas, cæcitas, & oris labiorumq; distencio. Ad hæc immo-
derate sumptum bonos corrumpit mores, hominesq; reddit con-
tentiosos, loquaces, temerarios, impudentes, libidinosos, memori-
am dissipat, omnes perturbat sensus, assiduos parit morbos, re-
pentinas adfert mortes, ad adulteria & homicidia, aliq; nefan-
da scelera compellit. Vinum magis senectuti quam reliquis æta-
tibus conuenit, temperat enim senilem frigiditatem, vires atq;
calorem restituit. Sed pueris & adolescentibus vsq; ad vigesimū
annum non conceditur, secundum Galenum, quod ego non probo
sed omni ætati egrotantibusq; (si modus adsit) vtilissimum est
Quod Plinius testatur, quum dicit, Inuenta quoq; ratione, qua
vinum egrotis mederetur, relato homine a funere & conseruato
Vino veteri nerui leduntur, & item reliqui sensus, quanquam
gustus suauior sit, sed aqua dilutum innoxie sumitur. Nouum
inflat, grauiam parit insomnia, ægreg; coquitur, sed vrinam ciet.
Nigrum crassum est, & concoctu difficile, corpus alit, & ebrie-
tatem creat, quod Noæ contigit. Album tenue, stomacho vtile
ac facile per membra distribuitur. Giluum medias inter vtram
q; vires habet. Austerum per vrinam celerius transit, sed caput
dolore ten

dolore tentat, & temulentiam ginit. Acerbum ad ciborum digestionem per membra accommodatissimum, aluum & ceteras fluxiones cohibet, minusq; urinam expellit. Nouum nervos minus tentat. Ad hæc qui hunc diuinum liquorem bibunt, plerūq; sunt abstemijs saniores, formosiores, fortiores, animosiores, ingeniosiores, calidiores, sapientiores, humaniores, laborum tolerantiores, liberaliores, iucundiores, velocior es, moderatiores, grauior es, constantiores, & ad omne præclarum facinus aptiores, ad literas, studia, bonas artes omnigenamq; virtutem procliuiores, accommodatiores, & præstantiores. Socij, comites, sodales, humani fidi, misericordes, pij, religiosi. Ad summam, hoc vnum inter multa vino debemus, quod sine siti bibimus. Quod vini natura frigida sit, probat Macrobius in *Dipsario*, quod ego quoque sine Macrobio validis, ne dicam cornutis argumentis contra philosophos probarem, ni temporis angustia prohiberet. Quemadmodū Homo inter bruta, inter feras Leo, inter aues Aquila, Sol inter sydera, Aurum inter metalla, ita Vinum inter potus principatū habet.

Vina bibant homines, animalia cetera fontes.

Bacchum potet homo, bellua tristis aquam.

Felices habentur, quicunq; nascuntur in regionibus generosa vina ferentibus. Varia vinorum genera sunt, & a locis vbi proueniunt demominata. Optima vina quatuor sensibus placere debent, auribus fama, naribus odore, oculis colore, sapore palato.

AQV ARVM NOMINA.

Mare proprie quod terram influit, vel quod intra terram conti-

F3 netur, cuius

netur cuiusmodi est Ioniam, Ægeam, Persicum, Libycū, Adriaticum, Rubrum, Caspium. Portus dicitur a portando quod merces illuc portetur. Sinus inter littora curua est, & mare quasi brachijs amplectentia. Fretum locus angustior maris inter duo littora. Isthmus terra angusta inter duo maria. Fluius vel flumen aqua perennis ac perpetuo fluens. Lacus est locus profundus aquas habens perpetuas. Stagnum stagnans aqua, vel quiescens, quæ hyeme colligi solet & æstate siccari. Torrens, vel amnis aqua, quæ ex alto fertur in valles. Lacūnæ sūt fossæ, in quibus aqua collecta stare consuevit. Fons aqua est, quæ a terra manat, ac manibus hauriri potest. Palus aqua est in altitudinem latius diffusa.

De Geographorum nominibus.

Quadruplicia sunt nomina Geographorum. Prima maris, maritimorumq; locorum, sunt hæc. Oceanus, Pontus, Sinus, Fretum, Æstus, Euripus, Bosphorus, Portus, Ager, Littus, Ora, Chersonessus id est Peninsula, Isthmos, Insula, Promontorium.

Altera nomina generalia Partium terræ, sunt hæc. Continens, Terra, Territorium, Regio, Regnum, Prouincia, Gentiles, Populus, Plebs, Vrbs, Ciuitas, Opidum, Emporium, Castellum, Vicus, Pagus, Rus, Vila, Casa, Tugarium. Tertia nomina agrorum sunt hæc. Mons, Collis, Tumulus, Cliuus, Vallis, Conuallis, Rupes, Vertex, Iugum, Culmen, Cacumen, Fauces, Campus, Ager Aruum, Pratum, Pascua, Sylua, Lucus, Nemus, Saltus, Virgulta, Spinetum & similia. Quarta nomina generalia Stagnorū & cætero

& ceterorum aquosorum locorum sunt hæc: Fons, Riuus, Fluuius, Flumen, Fluentum, Torrens, Gurges, Amnis, Fluctus, Ostium, Vnda, Ripa, Alueus, Vadum, Lacus, Stagnum, Palus, Lacuna, Cisterna, Piscina, Therma.

De Orbibus.

Partes sphaeræ, siue mundi sunt præter quatuor elementa, orbis decimus, siue extremus, orbis nonus, orbis octauus, qui & firmamentum & cælum nuncupatur. Deinde orbes septem stellarum errantium, seu planetarum, Saturni, Iouis, Martis, Solis, Veneris, Mercurij, Lunæ. Aristotelis, Ciceronis, ac Plinij temporibus non plures quam octo erant inuenti. Quorum supremus proprie dictus est cælum, a cælando, quod varijs sit cælatus rerum figuris. In eo sunt omnes stellæ præter septem, quæ obliquo motu sub ipso feruntur. Sol terram, terra lunam magnitudine vincit. Solis magnitudinem lunæ defectus indicant. Nam si minor esset quam terra, in tantam cresceret amplitudinem umbra, vt singulis mensibus per quinque aut sex dies lunam occultaret. Quum igitur certum sit Solem esse terra maiorem, certum quoque est incredibilem esse distantiam, quæ sydus facit tam paruum videri. Rursus certum est & maximum naturæ miraculum, tantam esse posse celeritatem syderis, vt intra diei spatium vniuersum lustret orbem. Indidem alia existit admiratio, qua ratione cælum quod non minore interstitio a Sole quam a terra Sol abest, intra tempus idem circumagatur.

Decimus

Decimus orbis quotidie ab exortu per meridiem in occasum de-
currit, & circulum absoluit, horis viginti quatuor. Hoc motus
extremus alios omnes interiores secum quotidie circumducit.
Proinde motus idem etiam motus mundi cognominatur, quod eo
omnia circumagantur, praeter quatuor elementa. Orbes interio-
res motum habent obliquū & contrarium huic, ab occidente per
Austrum in Orientem. Quem non iisdem temporum sp̄ atijs om-
nes absoluunt. Nonus namq; orbis quadraginta nouem milium
annorum intercapedine circuitum perficit, octauus septem milia
Saturni orbis tricenis annis, Iouis duodecim,
Martis binis, Solis, Veneris,
Mercurij singulis,
Luna mense.

In Zoilum.

Ito procul mordax, dulcis tibi pocula Baccbi,

Alcinoi mensam, deliciasq; para.

Carmina ne carpas magnus quae dicitur Apollo,

Cum Grauium recreat iuxta Helycona sapor.

De te (si nescis) pœnas Rhamnusia sumet

Protinus, atq; scelus comprimet illa tuum.

Comparatio

Non timet impulsus incus vt maxima crebros,

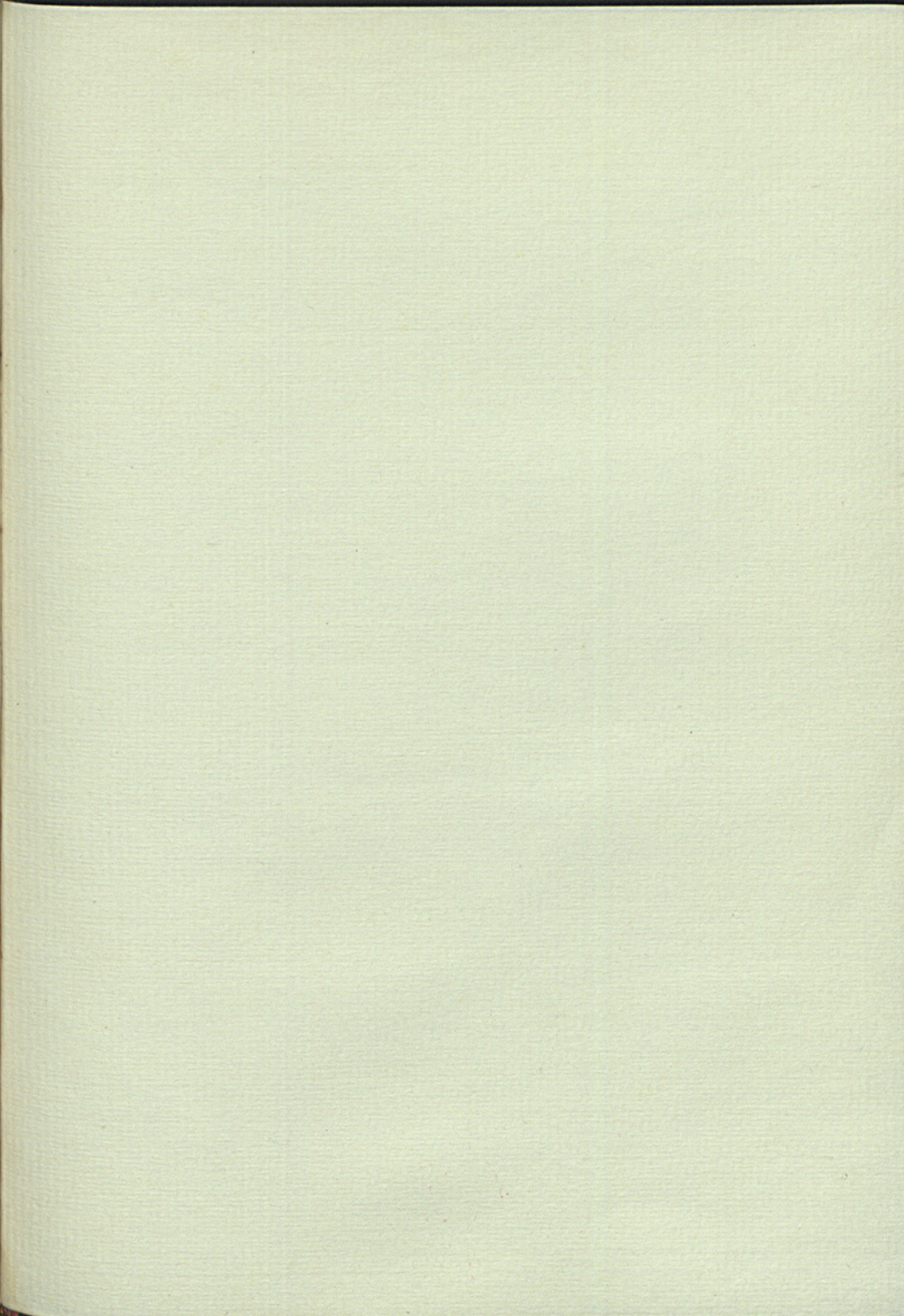
Sic spernit Cadabal murmura vana canum.

Algeris Alpina vt quercus concita ventis

Perstat, sic Grauius permanet, atq; viget.

Res
2966

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

In proclama... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

... ..

